

ומהו אינו הדר, אלא כל הפסולין אלו מסרן הכתוב לחכמים, והם אמרו שלא בשעת הדחק אפי' בדיעבד לא יצא . . .".

וי"ל לפי זה: כיון שאפי' לדעת חכמים הרי זה ברור שלא פיי' הכתוב היטב מהו "הדר" (בקמץ) אולי י"ל שר"י סובר שבענין זה איננו משתמשים בכלל ד"אל תקרי", אלא שכיון שהפיי' ע"פ פשוטו אינו ברור ולא נתפרש היטב (וחסר ב"פשוטו הפיי'), לכן כבר אפשר לשנות ממובנו ולומר כאן, "הדר" מל' דירה כו' (ולשלול "הדר" בקמץ).

חצי שיעור לשיטת אדמוה"ז

הנ"ל

הנה בהל' יוה"כ סי' תרי"ב סע' ט"ז: "כל שיעורין הללו שנתבאר בסי' זה, בין שיעור אכילה בין שיעור שתיה לא נאמרו אלא לענין חיוב חטאת . . . אבל לענין איסור אפי' אכל כל שהו ושתה כל שהו הרי עשה איסור מה"ת, וכן הדין בכל איסורין שבתורה שנאמר בהן שיעורין, שאפי' במשהו מהן יש בהן איסור מה"ת".

הנה ישנו שקו"ט האם איסור ח"ש הוא רק באיסורי אכילה או בכל איסורי התורה (חכם צבי הנ"ל "טעם נכון למה אין ח"ש מן התורה פסח תמ"ב קו"א י"ז), ונראה בשיטת אדמוה"ז מפורש כאן שאיסור ח"ש מה"ת הוא לא רק באיסורי אכילה אלא "בכל איסורין שבתורה".

והנה יש להבין איך לתווך זה עם הנאמר בהל' פסח שם, דמביא מהחכם צבי הנ"ל "טעם נכון למה אין ח"ש מן התורה בב"י ובב"י כמו שאסור לאכלו . . .", דבפשטות כוונתו על תי' הנ"ל דאין ח"ש אלא באיסורי אכילה, וכפי שהביא בפנים הסע' שם . . . שבכל איסורי מאכלות אפי' פחות מכזית אסור מה"ת שנאמ' כל חלב כל לרבות ח"ש . . .".

והנה בצ"צ יו"ד ט"ז אות י' ובשער המילואים סס"ג ס"ז למד בכוונת אדמוה"ז בהל' פסח שהסכים עם החכם צבי ולפי

חילוק הנ"ל " . . חכם צבי סי' פ"ו מבואר דח"ש אינו אסור מדאורייתא אלא במאכלות אסורות . . והסכים עמו רבינו ז"ל בקו"א סס"י תמ"ב . . " (צ"צ יו"ד). וא"כ צ"ב דלכאורה הוא בסתירה עם פסק שלו בהל' יוה"כ.

והנה כ"ק אדמו"ר בלקו"ש ח"ז מצורע דן בענין ח"ש (בשיעורים של זמן) והע' 36 כותב: "בשו"ת ח"צ (סי' פו) כתב, שזה שח"ש אינו אסור בכל יראה וב"י מה"ת, היינו לפי שאיסור ח"ש מה"ת הוא רק [במידי דאכילה "דאית לן קרא", או] באיסור שבא ע"י פעולה (אף שהוא לא במידי דאכילה), כי ע"י פעולתו אחשבי' ולכן אמרינן ב"י חזי לאצטרופי. ובשו"ע אדה"ז (בקו"א לסי' תמב) כתב ע"ז * * שהוא "טעם נכון" . . . ובשוה"ג * * : "וראה שו"ע אדה"ז (סי' שמ ס"ד. הל' גזילה וגניבה ס"א) איסור דח"ש בכתיבה (בשבת) וגזילה. וראה גם בקו"א לסי' שב. (וצע"ק בשו"ת הצ"צ יו"ד סט"ז ס"י ובשער המילואים סס"ג ס"ו). עכ"ל.

ולכאורה נראה מכ"ק אדמו"ר שלומד שעיקר טעם הח"צ (ושעליו הסכים אדמוה"ז) הוא טעם השני שלו: שח"ש הוא רק שעושה מעשה שמחשיבו לאותו פחות משיעור. (ולכן כתב רבינו טעם זה, וחילוק השני דח"ש הוא רק באכילה כתב בסוגריים). וע"ז כתב שזהו הסכמת אדמוה"ז עם הח"צ, שהרי אדמוה"ז פסק שישנו ח"ש גם בשבת במלאכת כתיבה ובאיסור גזילה. ונראה כוונתו לומר שבאלו הרי פעולתו (דכתיבה וגזילה) אחשביה.

ונראה שזהו כונת הצע"ק מצ"צ דמשמע שלומד דאדה"ז מסכים עם טעם הא' דח"צ שח"ש הוא רק באיסור אכילה. ואפשר שזה שכותב כ"ק אדמו"ר "צע"ק", דאולי יש ליישב קצת דעיקר כוונת הצ"צ היה לומר להביא דאין ענין ח"ש בשיעור פגימת הסכין, וגם חילוק השני של הח"צ שייך בזה: דכיון שלא עשה פעולה אין בזה ח"ש מה"ת.

וא"כ אולי יש לומר עד"ז כאן בהל' יוה"כ דכוונת אדמוה"ז באומרו שחצי שיעור הוא "בכל האיסורין שבתורה" בדומיא לאיסור אכילה, שפעולתו אחשביה, עד"ז בכל האיסורין באופן

זה (דעושה פעולה), פעולתו אחשביה ואסור אפי' במשהו מה"ת.

עוד בהנ"ל

הא דכ"ק רבינו חי"ד הע' 16 מביא שיטת אדמוה"ז דח"ש אסור בה"ש, ומביא מסי' ש"מ ומקו"א הל' שבת, ולא הביא מסי' תריב, הוא משום שרצה להביא הלכה מפורשת בנוגע לשבת (וע"ד שלא הביא מהל' גזילה וגניבה).

יש להעיר עוד: ". . שאפי' במשהו מהן יש איסור מה"ת", שמבואר ששיטתו הוא שח"ש אין פי' שיהיה לכל הפחות "חצי" מהשיעור (וכפי' ששקו"ט כמה, וראה אבנ"ז שע"ו בהג"ה בפ"י שיטת הרמב"ם ושקו"ט גם בפ"י דברי מהר"ם חלוואה פסחים מ"ג. ועיין באנציקלופדיא תלמודית בערכו והע' 101 וש"נ), אלא שאפי' "משהו" מהן יש איסור מה"ת.

יוהכ"פ שחל להיות בשבת

הרב יצחק אייזיק הלוי פישער
ברוקלין נ.י.

א) בשו"ת צ"צ ח' א"ח סי' ל"ו כ' בתשובה לשואל שהקשה לשיטת הרמב"ם דהחיוב של אכילת פת בשבת היא מה"ת, א"כ ביוהכ"פ שחל בשבת, נחייב לאכול כזית פת. דאי משום יוהכ"פ אינו חייב רק בככותבת, ומשום שבת מקיים המצווה גם בכזית.

ותירץ הצ"צ ב' תירוצים. א' דביוהכ"פ איכא עשה ול"ת ד"תענו את נפשותיכם" ו"כל הנפש אשר לא תעונה", ואין עשה דוחה ל"ת ועשה, ואי משום דכזית הוי ח"ש לגבי יוהכ"פ וא"כ ידחה החיוב של אכילת פת בשבת האיסור של ח"ש, ע"ז כ' הצ"צ דגם לר"ל דח"ש מותר מה"ת, מ"מ איכא ל"ת ועשה מדרבנן, ואין עשה דוחה ל"ת ועשה אפי' דרבנן עיי"ש.

וב' דגם א"נ דליכא רק לאו גרידא, מ"מ אינו דוחה, משום דהחיוב פת בשבת היא משום עונג, וביוהכ"פ איכא חיוב עינוי,